

Ks. dr hab. Bogdan Biela, prof. UŚ
Instytut Nauk Teologicznych
Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Recenzja pracy doktorskiej

Ks. mgr lic. Mariusz Maluszcak, *Wspólnota Przyjaciela Oblubieńca jako środowisko formacji katolików świeckich. Studium teologicznopastoralne*, Lublin 2024, 403 s. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Wydział Teologii. Instytut Nauk Teologicznych. Promotor: o. dr hab. Marek Fiałkowski OFMConv

Gdy miałem kilkanaście lat w połowie lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku miałem okazję i w sumie szczęście uczestniczyć w Ruchu Światło-Życie, później na KUL-u naukowo zająłem się twórczością teologiczną sługi Bożego ks. F. Blachnickiego. Poza tym jeszcze w Seminarium w latach siedemdziesiątych w Krakowie, miałem okazję zetknąć się z Odnową Charyzmatyczną, którą także badawczo się zainteresowałem. Później będąc Duszpasterzem Akademickim w Katowicach w latach dziewięćdziesiątych miałem możliwość brać udział w kursach Szkół Nowej Ewangelizacji. I w tym momencie pozwolę sobie na aktualną dygresję. W zeszłym roku byłem recenzentem rozprawy doktorskiej ks. Artura Sepioła, pt. *Formacja podstawowa w Szkołach Nowej Ewangelizacji w Polsce jako synteza Deuterokatechumenatu Ruchu Światło-Życie i Fundamentu Życia Chrześcijańskiego Szkoły Ewangelizacji św. Andrzeja*. We wstępie autor dysertacji napisał, iż „tezą roboczą jest stwierdzenie, iż powstająca w polskich Szkołach Nowej Ewangelizacji (SNE) formacja podstawowa jest wynikiem połączenia myśli José H. Prado Floresa – założyciela Szkoły Ewangelizacji św. Andrzeja i myśli sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego – założyciela Ruchu Światło-Życie. Inaczej mówiąc, dynamizm nowej ewangelizacji promującej kerygmat połączył się z pragnieniem odnowy parafii przez grupy deuterokatechumenalne. Z tego właśnie spotkania mogły powstać materiały formacyjne w polskich Szkołach Nowej Ewangelizacji w Polsce. Najbardziej dojrzałą formę – pisał Sepioła - przybrały materiały Wspólnoty Galilea (Stryżawa), Wspólnoty Przyjaciela Oblubieńca (Lublin) oraz Szkoły Nowej Ewangelizacji Jezusa Zmartwychwstałego

(Gliwice)”. Jako, że założenia i program formacyjny RŚŻ czy działalność Wspólnoty Galilea ze Stryszawy były mi dobrze znane, to - że tak powiem - stwierdzenie ks. Sepiolo, że materiały formacyjne Wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca przybrały „najbardziej dojrzałą formę”, przyjąłem, że tak powiem „na wiarę”. No bo nie miałem okazji wcześniej z nimi się zapoznać. No więc natrafiła się super okazja. Dlatego też nie może dziwić, iż z wielką ochotą przyjąłem propozycję zapoznania się i zrecenzowania pracy ks. Mariusza Maluszcza. Tym bardziej, że wstępna analiza układu pracy, struktury podziału treści oraz kolejności rozdziałów rokowała rzetelną refleksję nad założonym problemem pracy.

1. Opis pracy

Rozprawa doktorska ks. Mariusza Maluszcza, *Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca jako środowisko formacji katolików świeckich. Studium teologiczno-pastoralne* obejmuje 403 strony. i składa się ze spisu treści, wykazu skrótów, wstępu, pięciu rozdziałów zakończenia, bibliografii oraz aneksu. Po wstępie liczącym 13 stron Autor dysertacji doktorskiej w pierwszym rozdziale (Powstanie i rozwój Wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca) - składającym się z trzech paragrafów - omawia powstanie i rozwój WPO. Pierwszy paragraf opisuje źródła WPO. W Statucie – jak zaznacza Autor rozprawy - odpowiedzialni za wspólnotę piszą o trzech źródłach wspólnoty. Pierwszym jest dziedzictwo charyzmatu św. Wincentego Pallottiego uważanego za prekursora apostołstwa świeckich, a więc także formatora kształtującego laików do apostołstwa. Drugim źródłem jest doświadczenie wspólnoty charyzmatycznej, która stoi u podstaw powstania Wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca. Trzecim jest doświadczenie Szkoły Ewangelizacji św. Andrzeja (SESA), utworzonej pod egidą i czerpiącej z doświadczenia formacji ewangelizatorów i formatorów szkół Nowej Ewangelizacji (SNE). Naturalnym, jednak niezaznaczonym wprost w statucie źródłem, są – wg Autora dysertacji - źródła biblijne, a w nich funkcja czy urząd przyjaciela oblubieńca wspomnianego zarówno w Starym, jak i Nowym Testamencie. Drugi paragraf (Historia Wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca 2004-2024) zawiera opis historii kształtowania się WPO od powstania w Ożarowie Mazowieckim, przez rozwój w Lublinie, napisanie Statutu wspólnoty w 2020 roku, co jest momentem przełomowym dla wspólnoty, aż do roku formacyjnego 2022/2023. W trzecim paragrafie została opisana struktura zarówno personalna, jak i administracyjno-terytorialna, w którą została zorganizowana wspólnota na przestrzeni lat swojego rozwoju. Opisane zostały poszczególne stopnie jakościowe członkostwa we wspólnocie oraz poszczególne stopnie struktury terytorialnej.

W drugim rozdziale (Teologiczne podstawy formacji we Wspólnocie Przyjaciele Oblubieńca) składającym się także z trzech paragrafów przedstawione zostały podstawy teologiczne formacji świeckich w WPO. W pierwszym paragrafie (Chrystologiczne podstawy formacji świeckich we Wspólnocie Przyjaciele Oblubieńca) ukazany został fundament chrystologiczny formacji świeckich. Uwypuklone zostało uczestnictwo wiernych w kapłaństwie Chrystusa oraz w Jego potrójnej misji dzięki udzielonym oraz przyjętym sakramentom inicjacji chrześcijańskiej. W drugim paragrafie (Pneumatologiczne podstawy formacji świeckich we Wspólnocie Przyjaciele Oblubieńca) omówiono podstawy pneumatologiczne formacji świeckich we WPO. Wyróżniono podwójne działanie Ducha Świętego mające na celu uświęcenie człowieka oraz uzdolnienie do wypełniania potrójnej misji Chrystusa w świecie. Podstawy chrystologiczne oraz pneumatologiczne – jak zaznacza Autor - w naturalny sposób przenikają się z podstawami eklezjologicznymi formacji świeckich we WPO, które przedstawił w paragrafie trzecim (Eklezjologiczne podstawy formacji świeckich we Wspólnocie Przyjaciele Oblubieńca). Uwypuklił w nim relacje budujące Kościół *communio*, dla których wzorem jest Trójca Święta. Bóg, będąc *communio*, prowadzi do jej stworzenia pośród ludzi, aby człowiek mógł doświadczać życia Bożego poprzez bycie włączonym w Chrystusie przez Ducha Świętego we wspólnotę Trójcy Przenajświętszej.

Trzeci rozdział (Cele formacji świeckich we Wspólnocie Przyjaciele Oblubieńca) składający się również z trzech paragrafów ukazuje cele formacji członków, jakie stawia sobie wspólnota. Rozdział ten dotyczący celów pokazuje drogę do świętości na podstawie opracowanych i wydobytych z materiałów formacyjnych trzech celów: przekazania członkom WPO podstaw życia duchowego, formowanie w członkach wspólnoty nowego człowieczeństwa oraz formowanie ewangelizatorów. Wskazuje on na pewną naturalną etapowość w formacji oraz w rozwoju wiary: od fundamentu, jakim jest budowanie głębi relacji z Bogiem, przez pogłębione nawrócenie w relacji do Boga, drugiego człowieka, siebie i rzeczy, aż do autentycznej ewangelizacji, która jest naturalną konsekwencją życia wiarą oraz postępowania w świętości. Podział ten – jak zaznacza Autor - jest inny niż zaproponowany w dokumencie formacyjnym WPO, według którego dzieli się formację we wspólnocie na trzy etapy: podstawy życia duchowego, podstawy formacji ludzkiej oraz drogi duchowego wzrostu.

W czwartym rozdziale (Metody i środki formacji świeckich we Wspólnocie Przyjaciele Oblubieńca) - składającym się podobnie jak poprzednio z trzech paragrafów - przedstawiona została autorska metoda formacji we WPO, obejmująca różnorodne narzędzia służące realizacji celów formacyjnych. W pierwszym paragrafie zostały omówione specyficzne metody oraz

środki formacji stosowane w ramach tzw. formacji podstawowej, która obejmuje wszystkich członków wspólnoty. W drugim paragrafie Autor skupił się na metodach i narzędziach formacji uzupełniającej, stworzonych przez WPO. Z kolei w trzecim paragrafie przedstawił środki formacji uzupełniającej, które WPO zapożyczyła z innych środowisk formacyjnych, a następnie zaadaptowała na swoje potrzeby.

Ostatni piąty rozdział (Ocena i perspektywy rozwoju Wspólnoty Przyjaciela Oblubieńca, jako środowiska formacji katolików świeckich) stanowi próbę oceny i wskazania perspektyw rozwoju WPO jako środowiska formacji katolików świeckich. Jest to owoc analiz podejmowanych we wcześniejszych rozdziałach. Dlatego też struktura ostatniego rozdziału - składającego się z czterech paragrafów - jest odzwierciedleniem rozdziałów poprzedzających. Przedstawiają one ocenę i perspektywy rozwoju wynikające z analizy historii powstania i rozwoju WPO, jej podstaw teologicznych, celów formacji świeckich WPO oraz z analizy metod i środków wykorzystywanych w tejże wspólnotcie.

Po zakończeniu (liczącym 8 stron) i bibliografii (liczącej 42 strony) Autor w aneksie przedstawia trzy schematy: Hierarchiczną strukturę terytorialną WPO ukazującą zależności poszczególnych jednostek od siebie oraz tworzenie nowej jednostki strukturalnej; Strukturę terytorialno-administracyjną WPO ukazującą urzędy oraz funkcje w poszczególnych jednostkach administracyjnych wspólnoty; Strukturę personalną WPO ukazującą możliwe zmiany jakości przynależności do wspólnoty oraz cztery ryciny: Bizantyjską ikonę *Przyjaźni* przyjętą przez WPO jako pierwszy znak wspólnoty; Ikonę *Jana Chrzciciela Przyjaciela Oblubieńca*. Pierwszego głównego patron WPO – znak wspólnoty; Ikonę *Niewiasty Niosącą Chrystusa*. Drugą główną patronkę WPO – znak wspólnoty; Ikonę *Chrystusa Oblubieńca Kościoła* - znak wspólnoty.

2. Ocena merytoryczna

Zacznijmy od wstępu. Wiemy, że wstęp jest integralną częścią pracy. Powinien mieć charakter informacyjny, wprowadzać czytelnika w tematykę i być przewodnikiem po zawartej w pracy treści. Taką też rolę spełnia w recenzowanej pracy. Wprowadzając do obszaru problemowego pracy, Autor precyzyjnie uzasadnił wybór tematu nadając mu odpowiedni kontekst naukowy oraz ukazał jego aktualność i cel pracy. Ks. Maluszczyk słusznie zauważył, że „biorąc pod uwagę konieczność podjęcia natychmiastowych i radykalnych kroków mających

na celu ewangelizację człowieka XXI w. znajdującego się w trudnej sytuacji psychiczno-duchowej oraz wezwanie Kościoła do zakładania nowych żywych wspólnot, a także widząc dynamiczny rozwój WPO, uzasadnione wydaje się postawienie pytania: na czym polega i w czym się przejawia formacja świeckich członków WPO? Tak postawiony problem implikuje kolejne kwestie szczegółowe: jaka jest historia powstania i rozwoju WPO? Jakie są podstawy teologiczne formacji świeckich tejże wspólnoty? Jakie cele realizuje WPO, formując świeckich? Jakimi metodami i środkami posługuje się owa wspólnota, aby osiągnąć wyznaczone cele? Celem niniejszej rozprawy jest więc ukazanie WPO jako środowiska formacji katolików świeckich” (s. 8). Tym bardziej, że jak podkreśla Autor dotychczas powstały tylko nieliczne prace dotyczące tej dynamicznie rozwijającej się wspólnoty. Żadne z dotychczasowych opracowań nie dotyczyło całościowego spojrzenia na Wspólnotę Przyjaciół Oblubieńca w perspektywie teologiczno-pastoralnej i w kontekście formacji katolików świeckich (s. 9). Jest to więc praca nowatorska. We wstępie znajdziemy także inne ważne elementy wstępu jak: wyjaśnienie kluczowych terminów, materiał źródłowy, zastosowane metody badawcze oraz plan opracowania tematu. Dość zwięźle potraktowanie metod badawczych domagałoby się, aby w studium teologiczno-pastoralnym wskazać na zastosowany w rozprawie paradygmat metodologiczny stosowany w teologii praktycznej.

Przechodząc do tekstu głównego pracy, zgodnie z przyjętą logiczną strukturą (zastosowanym paradygmatem trzech kroków badawczych), w pierwszym rozdziale wykazano trzy podstawowe źródła WPO, jakimi są: duchowość oraz koncepcja ewangelizacji i formacji św. Wincentego Pallottiego; doświadczenie charyzmatyczne pierwotnej wspólnoty zawiązanej w 2004 roku oraz formującej się do 2010 roku w Ożarowie Mazowieckim; doświadczenie formacji w SESA. Analiza materiałów źródłowych pozwoliła Autorowi zauważyć punkty styczności, niejako cechy pierwotnego charyzmatu WPO, jakimi są: otwartość dla wspólnej ewangelizacji oraz formacji wszystkich powołań stanowych Kościoła w jednej wspólnocie (na wzór *Wspólnot Wieczernikowych* zakładanych przez św. Wincentego Pallottiego); usystematyzowana wizja ewangelizacji, polegająca na głoszeniu Ewangelii w mocy Ducha Świętego dla przyprowadzania kolejnych uczniów Chrystusa do Mistrza w Jego Mistycznym Ciele – Kościele; przyjęcie 6 stopniowego kerygmatu oraz formowanie mentalności kerygmatycznej; przyjęcie strategii zwanej czynnikiem pomnażania, zakładającej ewangelizację przy jednoczesnej formacji do ewangelizacji, a następnie do formacji kolejnych ewangelizatorów (uzdalnianie do czynienia uczniów i formacji następców). Solidne przebadanie materiałów źródłowych pozwoliło również Autorowi na zredagowanie historii

rozwoju WPO, wykazując jej trzy etapy rozwoju: zjednoczenia i dynamicznego rozwoju; wyciszenia i pogłębienia; stabilizacji i rozeznawania. Przy odkrywaniu oraz systematyzowaniu tychże faktów Autor wskazał na prawdopodobne przyczyny, a następnie konsekwencje widoczne w charakterystycznych dla poszczególnych etapów zmian dynamiki rozwoju oraz stawianych akcentów w formacji WPO. Następnie omówił wypracowaną przez lata rozwoju WPO strukturę personalną oraz szczegółowo strukturę terytorialno-administracyjną. Wybitnie nowatorską częścią pracy jest rozdział drugi, w którym zostały przedstawione kompetentnie podstawy teologiczne formacji świeckich we WPO. Na podstawie analizy dobrze dobranych materiałów źródłowych oraz literatury teologicznej Autor wykazał chrystologiczne, pneumatologiczne oraz eklezjologiczne podstawy tejże formacji. Słusznie pokazał jej źródła odwołując się do Trójcy Świętej, misji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej Chrystusa, dwutorowej misji Ducha Świętego czy eklezjologii *communio*. W trzecim rozdziale Autor przedstawił cele formacji świeckich we WPO. Wskazał, iż wspólnota uznaje za cel formacji prowadzenie swoich członków do wzrostu w świętości, którego naturalnym przejawem jest dojrzała ewangelizacja *ad intra* i *ad extra* w wymiarze zgodnym z powołaniem stanowym. Wspomagając swoich członków w osiągnięciu założonych w ten sposób celów ogólnych, formacja katolików świeckich we WPO prowadzi do realizacji trzech celów pośrednich: przekazania członkom WPO podstaw życia duchowego, formowanie w członkach wspólnoty nowego człowieczeństwa oraz formowanie ewangelizatorów. Zaproponowany a jednocześnie wydobyty z materiałów formacyjnych przez Autora podział celów pośrednich formacji jest inny niż zaproponowany w dokumencie formacyjnym WPO, według którego dzieli się formację we wspólnocie na trzy etapy: podstawy życia duchowego, podstawy formacji ludzkiej oraz drogi duchowego wzrostu. Słusznie, można stwierdzić za Autorem, że zaproponowany przez niego podział pozwala na głębsze i bardziej integralne spojrzenie na formację. Wskazuje on na pewną naturalną etapowość w formacji oraz w rozwoju wiary: od fundamentu, jakim jest budowanie głębi relacji z Bogiem, przez pogłębione nawrócenie w relacji do Boga, drugiego człowieka, siebie i rzeczy, aż do autentycznej ewangelizacji, która jest naturalną konsekwencją życia wiarą oraz postępowania w świętości. W czwartym rozdziale dysertacji wyłoniono oraz przedstawiono metody i środki wykorzystywane w formacji świeckich WPO. W pierwszej grupie metod i środków ukazano te, które używane są we wspólnocie jako autorskie oraz wykorzystywane w formacji podstawowej. Ukazano osobistą i indywidualną formację w oparciu o trzynastce tematycznych podręczników formacyjnych zaopatrzonych w miejsce na duchowe notatki. Ponadto wskazano w dalszej kolejności metodę, jaką jest cotygodniowe spotkanie WPO mające stały plan. Następnie przedstawiono autorskie metody i środki formacji

uzupełniającej WPO, które realizowane są w sposób nieregularny, w zależności od potrzeb konkretnej wspólnoty oraz metody i środki formacji, które są niejako zapożyczone od innych środowisk formacyjnych (np. kursy ewangelizacyjne SNE, w których osoby należące do WPO są zobligowane do uczestnictwa czy *Ćwiczenia Duchowne* św. Ignacego Loyoli). Ostatni rozdział, można powiedzieć normatywny – jak przystało na teologię pastoralną – jest próbą oceny oraz wskazań perspektyw rozwoju WPO jako środowiska formacji katolików świeckich wynikających z czterech analizowanych w niniejszej dysertacji obszarów. Z jednej strony pozwoliło to Autorowi na usystematyzowanie oraz ukazanie, czym jest WPO oraz czym się charakteryzuje jako środowisko formacyjne w aspekcie formacji katolików świeckich. Z drugiej strony analiza pozwoliła również na wydobycie konkretnych obszarów rozwoju oraz wskazanie szczegółowych propozycji pastoralnych odnośnie dalszego rozwoju WPO.

W zakończeniu – tak jak zalecają to zasady - Autor ustosunkował się do zamierzeń przedstawionych we wstępie rozprawy w świetle uzyskanych wyników badań, syntetycznie przedstawił osiągnięcia poszczególnych rozdziałów, opisał trudności jakie napotkał w czasie pisania pracy oraz przedstawił sugestie dalszych kierunków badań odnośnie podjętego zagadnienia.

Reasumując, ustalenie historii założenia oraz rozwoju WPO pozwoliło Autorowi na wskazanie jej charakterystycznych cech duchowości, charyzmatu oraz sposobu zorganizowania jej struktury. Następnie dzięki wnikliwej analizie materiałów formacyjnych uznawanych we wspólnocie za materiały formacji podstawowej oraz materiałów pozyskanych z wywiadów, możliwym było ukazanie podstaw teologicznych wspólnoty, celów formacyjnych, a także metod i środków prowadzących do realizacji tychże celów. Ta część rozprawy pokazująca wielkie umiejętności analityczno-syntetyczne Autora dogłębnie scharakteryzowała WPO. Warto w tym kontekście zwrócić uwagę na język materiałów źródłowych. Większość z nich bowiem – jak podkreśla Autor - została zredagowana z wykorzystaniem języka potocznego a nie teologicznego. Nietrudno w takiej sytuacji o brak precyzji, a w konsekwencji o ryzyko nadinterpretacji, dotyczącej pewnych kwestii. Wydaje się, że Autor z sukcesem pokonał te trudności starając się równocześnie o obiektywny i wyważony przekaz, mimo bycia członkiem tej wspólnoty. Na merytoryczną wartość pracy wpłynęły także oprócz źródeł zastanych z pewnością materiały wytworzone dzięki przeprowadzonym wywiadam z członkami *Rady Generalnej* oraz wybranymi osobami, które niemal od początku były zaangażowane we WPO. Wskazuje to także na wielką solidność Autora. Z kolei ostatni rozdział ukazał spore umiejętności krytyczne Autora. Jego postulaty i propozycje wielorako uzasadnione mogą a

nawet powinny zostać uwzględnione i zastosowane w celu rozwoju pełnej oraz integralnej formacji katolików świeckich w WPO a tym samym w ożywianiu środowiska eklezjalnego w którym funkcjonują. Konkludując, Autor w pełni zrealizował założony problem badawczy.

3. Ocena formalna

Struktura pracy jest zasadna i przejrzysta. Szczególnie podkreśliłbym zachowane w zasadzie perfekcyjnie zasady: rozłączności podziału, ciągłości wynikania, harmonijności oraz źródłowości. Rozprawa jest napisana bardzo starannie, język przystępny, zwięzły, komunikatywny a zarazem nie banalny. Autora charakteryzuje oszczędność słowa a jednocześnie jasność wywodów. Na uwagę w tym kontekście zasługują merytoryczne wstępy do poszczególnych rozdziałów. Bogatą bibliografię (liczącą 42 strony) – właściwie i kompetentnie dobraną - Autor umiejętnie wykorzystuje a przy tym wykazuje się bardzo dobrym panowaniem nad rozległym materiałem badawczym. Chciałbym w tym kontekście zwrócić uwagę na trudności z jakimi musiał zmierzyć się Autor. Dotyczy to przede wszystkim dostępności do materiałów źródłowych, których znaczna część dostępna była w formie nagrań audio. Innym problemem jest (coś wiem na ten temat) dostęp do materiałów formacyjnych SESA. Konspekty kursów ewangelizacyjnych są wydawane bowiem wyłącznie do użytku wewnętrznego. Warto także zwrócić uwagę na właściwie stosowane przypisy, w miarę potrzeby wyjaśniające czy też ilustrujące przedstawiany materiał oraz dołączony do dysertacji aneks. Nieliczne tzw. literówki nie wpływają oczywiście na poziom dysertacji. Reasumując, dysertacja od strony formalnej spełnia wszelkie wymagania prac promocyjnych.

4. Pytania

Krytyczna i wnikliwa lektura każdej zresztą dysertacji powinna być impulsem do stawiania pytań czy rozwiewania wątpliwości. Zwłaszcza w kontekście bardzo interesujących i twórczych pastoralnie wniosków i postulatów zaprezentowanych przez Autora dysertacji można by rozwinąć ciekawą dyskusję. Aby jednak nie przedłużać a jednocześnie aby sprowokować akademicką dyskusję, którą jesteśmy winni obecnym tutaj uczestnikom publicznej obrony doktorskiej dysertacji, mam dwa pytania:

Pierwsze nawiązuje do wspomnianej przez ze mnie dysertacji ks. Sepioła. Jeszcze raz zacytuję fragment ze wstępu jego doktoratu: „Teżą roboczą jest stwierdzenie, iż powstająca w polskich Szkołach Nowej Ewangelizacji (SNE) formacja podstawowa jest wynikiem połączenia myśli José H. Prado Floresa – założyciela Szkoły Ewangelizacji św. Andrzeja i myśli sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego – założyciela Ruchu Światło-Życie. [...] Z tego właśnie spotkania mogły powstać materiały formacyjne w polskich Szkołach Nowej Ewangelizacji w Polsce. Najbardziej **dojrzałą formę** (podkr. BB) przybrały materiały Wspólnoty Galilea (Stryszawa), Wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca (Lublin) oraz Szkoły Nowej Ewangelizacji Jezusa Zmartwychwstałego (Gliwice)”. Po przeczytaniu rozprawy ks. Maluszcza, mogę tym razem z pełną odpowiedzialnością stwierdzić, iż materiały formacyjne WPO wykazują bardzo „dojrzałą formę”. W związku z tym pytanie (oczywiście proszę o zwięzłą odpowiedź):

- W jakich elementach WPO skorzystało z bogatych doświadczeń formacyjnych RŚŻ?

Drugie pytanie nawiązuje tym razem do wstępu i zakończenia recenzowanej dysertacji. „Ukazanie jej [czyli WPO] fundamentów, celów, a także metod i środków pozwoli na sformułowanie wniosków wypływających z jej działalności oraz ostatecznie wskazanie perspektyw i propozycji odnowy WPO. Może to przysłużyć się omawianej wspólnocie w dalszym jej rozwoju i działalności ewangelizacyjno-formacyjnej” (s. 8). Z kolei na końcu dysertacji czytamy, że rok 2025 dla WPO jest ważny z dwóch powodów. Z jednej strony jest to rok, w którym odbędzie się kolejna *Kapituła Generalna*, mająca na celu omówienie dalszej drogi wspólnoty i podjęcie wiążących decyzji na nadchodzące lata. Z drugiej strony, kończy się okres obowiązywania *Statutu*, wydanego *ad experimentum* na lata 2020–2025. Pytanie – jakby dwustopniowe:

- Jakie są szanse, że analizy zawarte w niniejszej dysertacji będą wzięte pod uwagę przez *Kapitułę Generalną*.

- Co można by albo co należałoby konkretnie uczynić (aby nie skończyło się jak nieraz to bywa na pobożnych życzeniach), aby owa całościowa wizja WPO z konkretnymi postulatami faktycznie, że tak powiem „weszła pod strzechy” zwłaszcza tzw. Wspólnot Miejskowych. Bo np. wydana książka – co mam nadzieję rychło nastąpi - nie rozwiąże do końca sytuacji.

5. Wniosek końcowy

Podsumowując recenzję trzeba powiedzieć, że wielką wartością dysertacji jest jej zakres zawarty w pięciu rozdziałach oraz nowatorskie ujęcie. Z pewnością było to bardzo ambitne zamierzenie, gdyż przed Autorem stało wiele zagadnień, aby kompetentnie zrealizować problem badawczy podjęty w rozprawie. Podjęty temat dysertacji jak i jego realizacja świadczą nie tylko o sporych umiejętnościach naukowo-badawczych, zwłaszcza analitycznych ks. Maluszcza, ale także o jego bogatym doświadczeniu pastoralnym. Trzeba więc wyraźnie podkreślić, że omawiana dysertacja doktorska tak pod względem merytorycznym jak i formalnym spełnia w pełni wymagania stawiane tego typu pracom i zasługuje na wysoką ocenę. Jest to praca dojrzała i samodzielna. Zebranie wiedzy teoretycznej oraz sformułowanie konstruktywnych wniosków i postulatów pastoralnych pozwoliły Autorowi nie tylko zrealizować cel pracy ale podniosły jej wartość nowatorską. Recenzent ma nadzieję, że praca przyczyni się do dalszego rozwoju WPO w realizacji ewangelizacyjnej misji Kościoła. W związku z powyższym stawiam wniosek do Rady Instytutu Nauk Teologicznych Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II o dopuszczenie ks. mgr. lic. Mariusza Maluszcza do dalszego etapu przewodu doktorskiego.

Katowice, 21.03.2025.

ks. Biela Bogdan

.....

ks. Biela Bogdan